

Тетяна Воронцова, Володимир Пономаренко,
Олена Хомич, Ірина Лаврентьєва, Наталія Андruk

Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ

Зошит-практикум
для 3 класу закладів загальної середньої освіти
(у 2-х частинах)

ЧАСТИНА 2

СЕРВІСНА АДРЕСА

Київ
Видавництво «Алатон»
2021

УДК 57.081.1(075.2)

Я11

Схвалено для використання у закладах загальної середньої освіти
комісією з педагогіки та методики початкового навчання
Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки України
(Лист ІМЗО від 23.11.2020 № 22.1/12-Г-961)

Я11 Я досліджую світ : зошит-практикум для 3 кл. закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Частина 2 / Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко, О. Л. Хомич, І. В. Лаврентьева, Н. В. Андрук. — К. : Видавництво «Алатон», 2021. — 64 с.

ISBN 978-966-2663-91-4

Зошит-практикум «Я досліджую світ. Частина 2» створено відповідно до Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87. Може використовуватися у школах, що працюють за чинними типовими освітніми програмами.

Зошит-практикум є частиною авторського навчально-методичного комплекту, до якого також входять: підручник, календарне планування за обома типовими освітніми програмами, методичний посібник для вчителя, відеоматеріали для учнів за темою кожного тижня, діагностичні роботи тощо.

Ці матеріали розміщено у вільному доступі за посиланням:
http://autta.org.ua/ua/resources/ya_doslidzhuyu_svit/

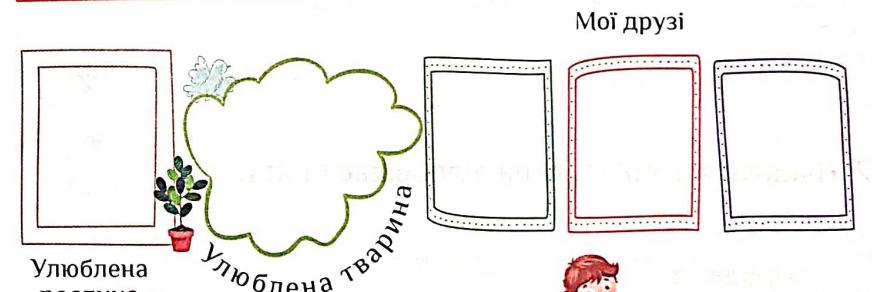
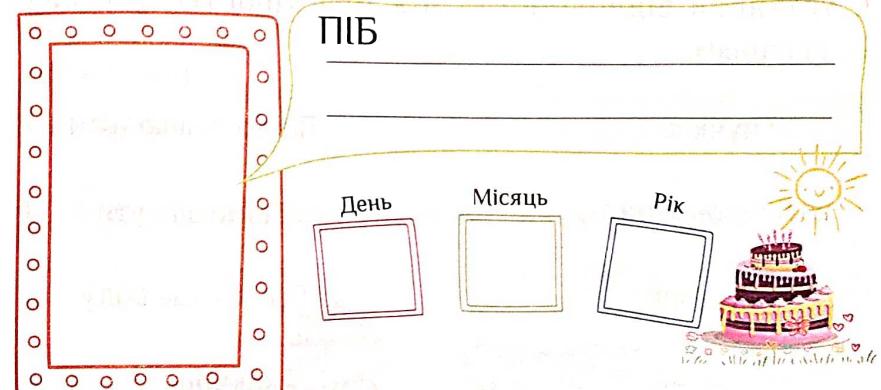

УДК 57.081.1(075.2)

ISBN 978-966-2663-91-4

© ТОВ «Видавництво “Алатон”»,
текст, дизайн, малюнки, 2021
© Т. Воронцова, текст, дизайн, малюнки, 2021
© О. Курило, малюнки, 2021

Про мене

Ми – дослідники

1. Установи відповідність між властивістю та її визначенням.

Гнучкий

Легко пошкодити

Водопроникний

Легко зігнути

Непрозорий

Пропускає воду

Крихкий

Відкидає тінь

Прозорий

Не відкидає тінь

2. Напиши матеріал, який відповідає опису.

бавовна

нитка
простирадло
рослина

ніж

виделка
холодний

вівця

ковдра
теплий

штучний
легкий
лего

природний
важкий
бруківка

вікно
крихкий
прозорий

бавовна, вовна, пластик, камінь, скло, метал

3. Запиши три об'єкти, які мають зазначену властивість.

Властивість	Об'єкти
Зелений	трава, листок, коник-стрибуунець
Круглий	
Дерев'яний	
Солодкий	

4. Познач матеріали, з яких виготовлено кожен об'єкт.

тканина			
метал			
пластик			
скло			
дерево			

5. Напиши по три властивості кожного об'єкта.

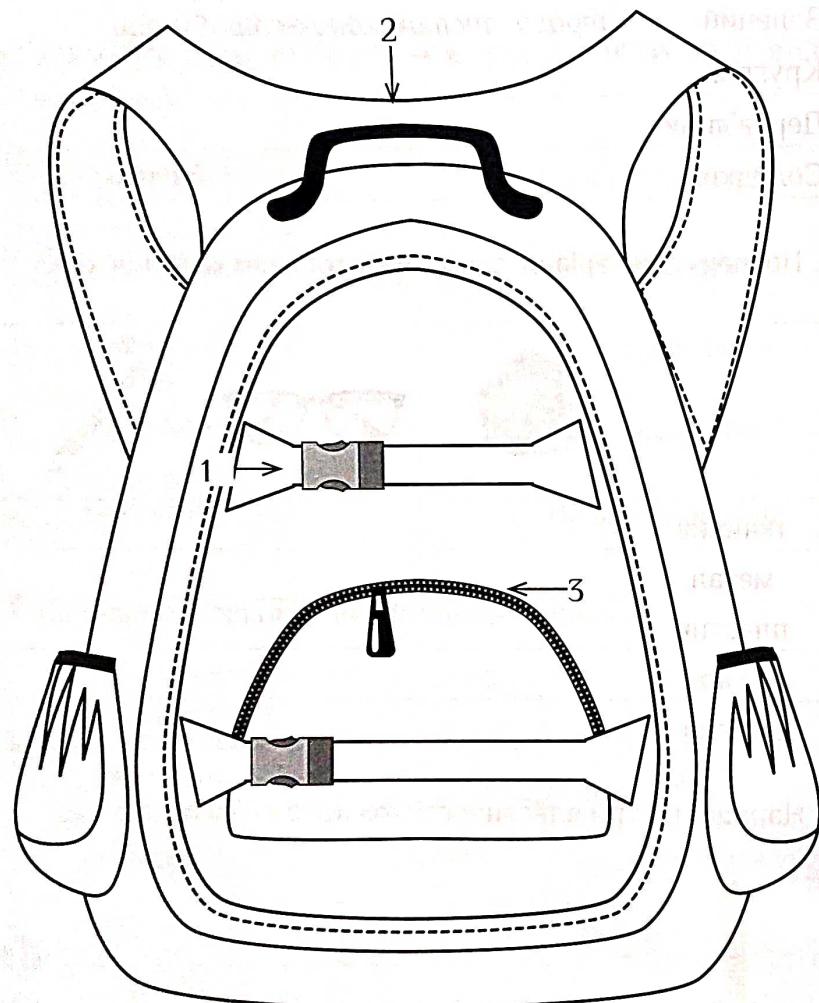

1. _____
2. _____
3. _____

1. _____
2. _____
3. _____

6. Розфарбуй наплічник. Напиши, які матеріали потрібно використати для кожної частини наплічника.

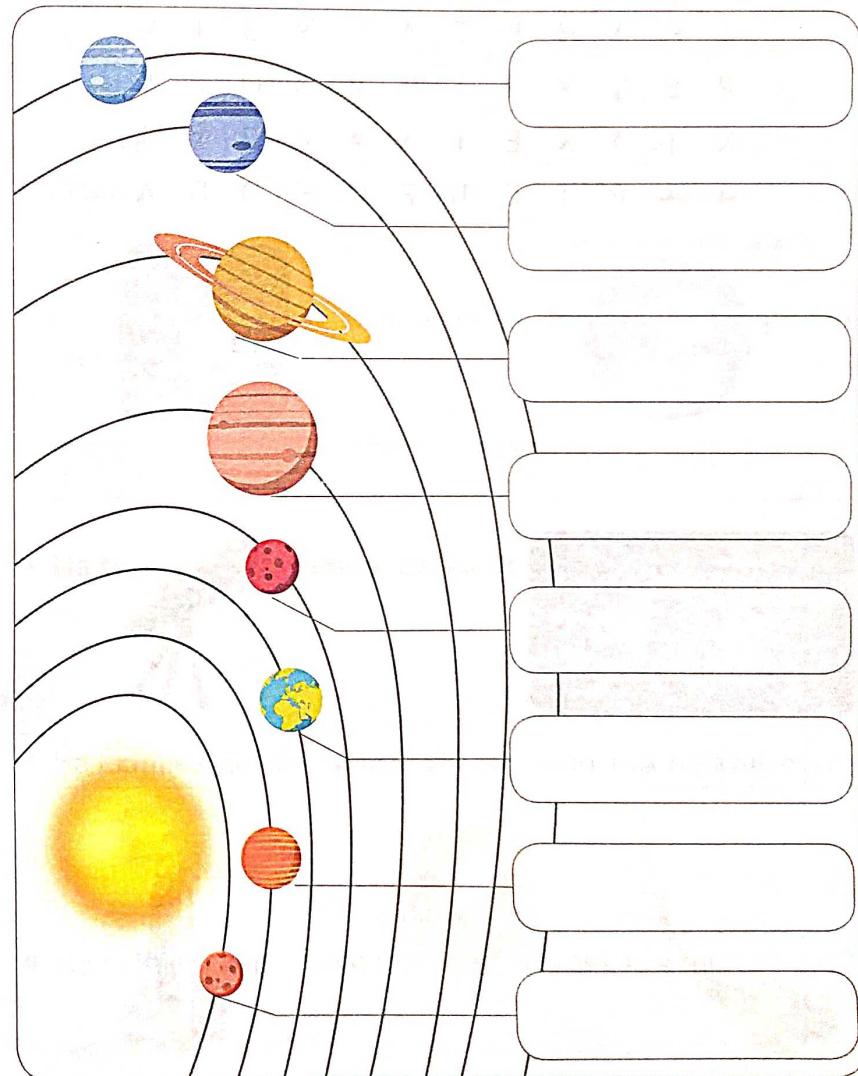
1. пластик

2.

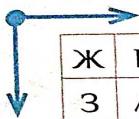
3.

Досліджуємо космос

1. Підпиши назви планет Сонячної системи.

2. Обведи у таблиці слова, зображені на малюнках. Підпиши малюнки.

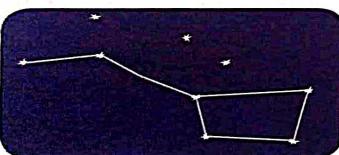
Ж	Р	А	С	Т	Р	О	Н	А	В	Т	К
З	А	П	Л	А	Н	Е	Т	А	Т	А	О
І	К	А	Н	Е	Т	А	С	У	З	І	М
Р	Е	С	У	З	І	Р'	Я	З	О	Р	Е
К	Т	А	К	Е	Т	А	А	Р	Д	У	Т
А	А	Р	Т	Е	Л	Е	С	К	О	П	А

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

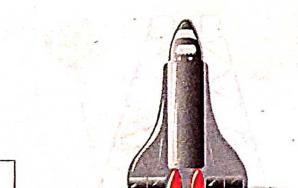
--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

3. Розглянь таблицю і запиши відповіді на запитання.

Планета	Тривалість доби	Тривалість року
Меркурій	176 земних діб	88 земних діб
Венера	117 земних діб	225 земних діб
Земля	24 години	365 діб
Марс	24 год 39 хв	687 земних діб
Юпітер	10 год	12 земних років
Сатурн	10 год	30 земних років
Уран	17 год	84 земні роки
Нептун	16 год	165 земних років

- На скільки довшою є тривалість доби на Меркурії, ніж на Венері?

--	--	--	--	--	--

- На скільки коротшим є рік на Венері, ніж на Марсі?

--	--	--	--	--	--

- На скільки довше триває рік на Урані, ніж на Юпітері?

--	--	--	--	--	--

- На скільки коротшим є рік на Сатурні, ніж на Нептуні?

--	--	--	--	--	--

4. Установи відповідність.

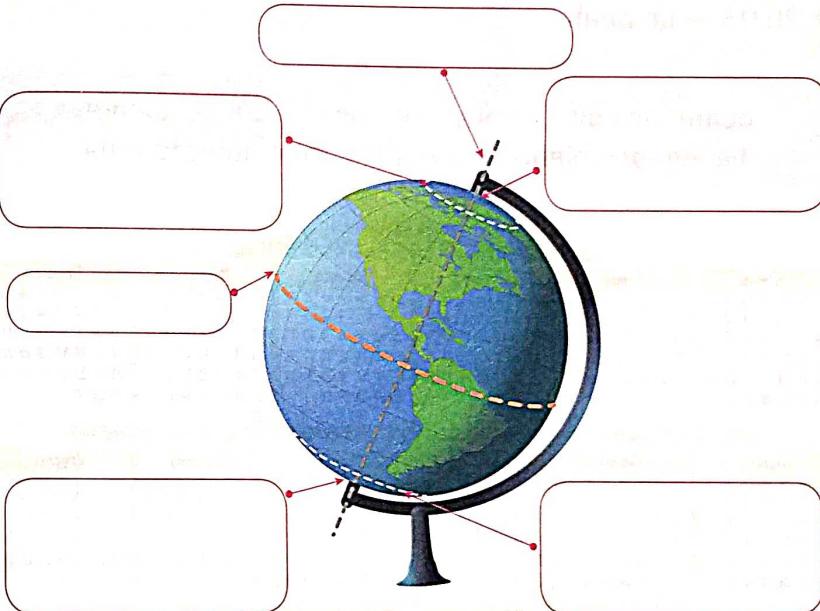
	Її ще називають червоною планетою		Єдина планета, на якій існує життя
	Розташована між Землею і Меркурієм		Має найгарніші кільця
	Розташована між Сатурном і Нептуном		
	Найповільніше обертається навколо Сонця		
	Найповільніше обертається навколо своєї осі		
	Обертається навколо своєї осі з такою ж швидкістю, як і Сатурн		

Планета Земля

1. Земля має форму _____.

2. Підпиши об'єкти, позначені на глобусі.

екватор, земна вісь, Північний полюс, Південний полюс, Північне полярне коло, Південне полярне коло

3. Встав пропущені слова.

- Земна вісь — уявна лінія обертання Землі, що проходить через її центр і _____.
- _____ — це пласке зображення поверхні Землі.
- Глобус імітує обертання Землі навколо своєї _____.
• _____ (осіннє та весняне) — це доба, коли день за тривалістю дорівнює ночі.

осі, полюси, карта, рівнодення

4. Підпиши дати і познач їх на календарі.

- 21.06 — це день _____
- 23.09 — це день _____
- 21.12 — це день _____
- 20.03 — це день _____

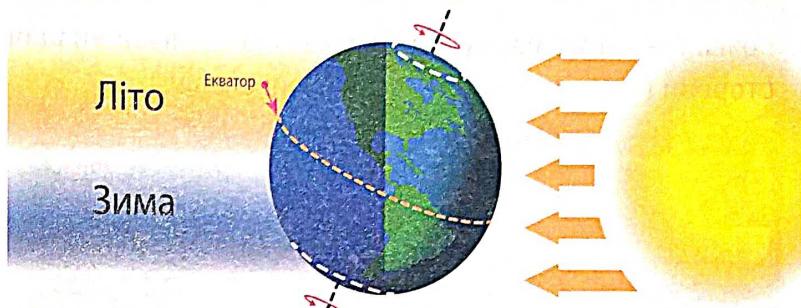
осіннього рівнодення, зимового сонцестояння,
весняного рівнодення, літнього сонцестояння

5. Познач які твердження істинні, а які — хибні.

Твердження	Істинне	Хибне
Узимку дні короткі, а ночі — довгі.		
Коли в Північній півкулі зима, у Південній — літо.		
Полярне коло — умовна лінія на карті, яка поділяє глобус на Північну і Південну півкулі.		
Рівнодення — це доба, коли світловий день за тривалістю дорівнює ночі.		

6. За допомогою малюнка визнач і напиши, яка пора року в зазначеных країнах, коли в Україні літо.

Сполучені
Штати Америки

--	--	--

Австралія

--	--	--

Аргентина

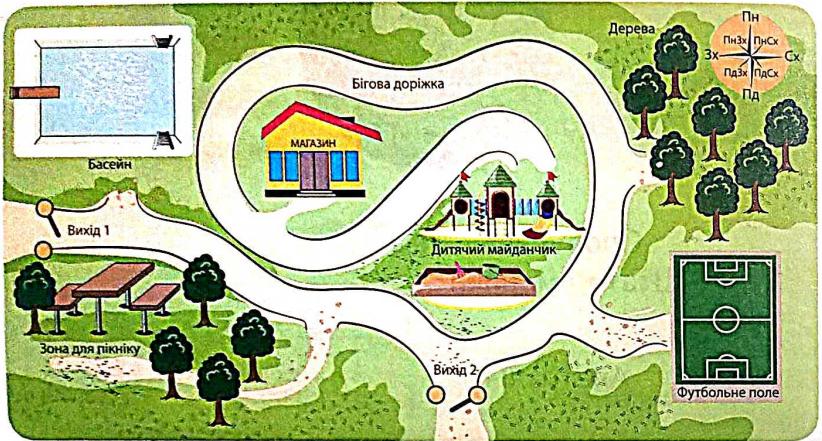
--	--	--

7. Сонце зійшло о 4:29, а зайшло о 21:54. Обчисли довжину світлового дня.

8. В Україні сонце зійшло о 7:27 і зайшло о 16:48. А у Єгипті воно зійшло о 6:00 і зайшло о 16:53. Де світловий день довший і на скільки?

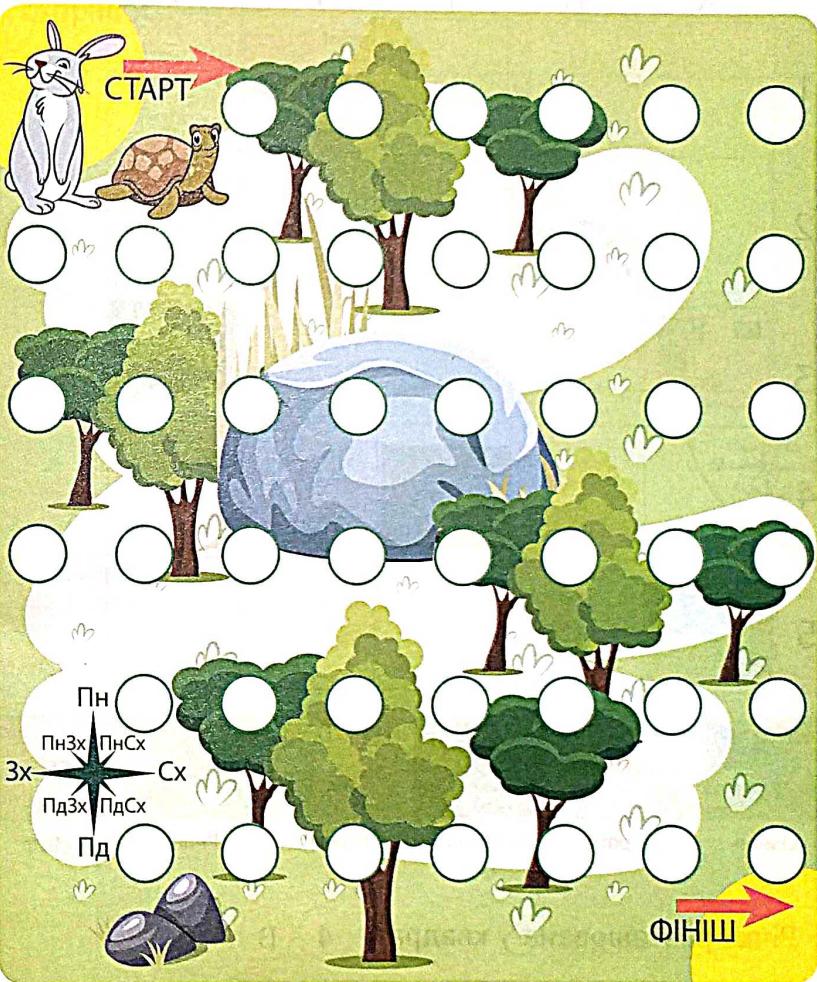
План і карта

1. Розглянь схему парку. За допомогою компаса визнач сторони горизонту і встав пропущені слова.

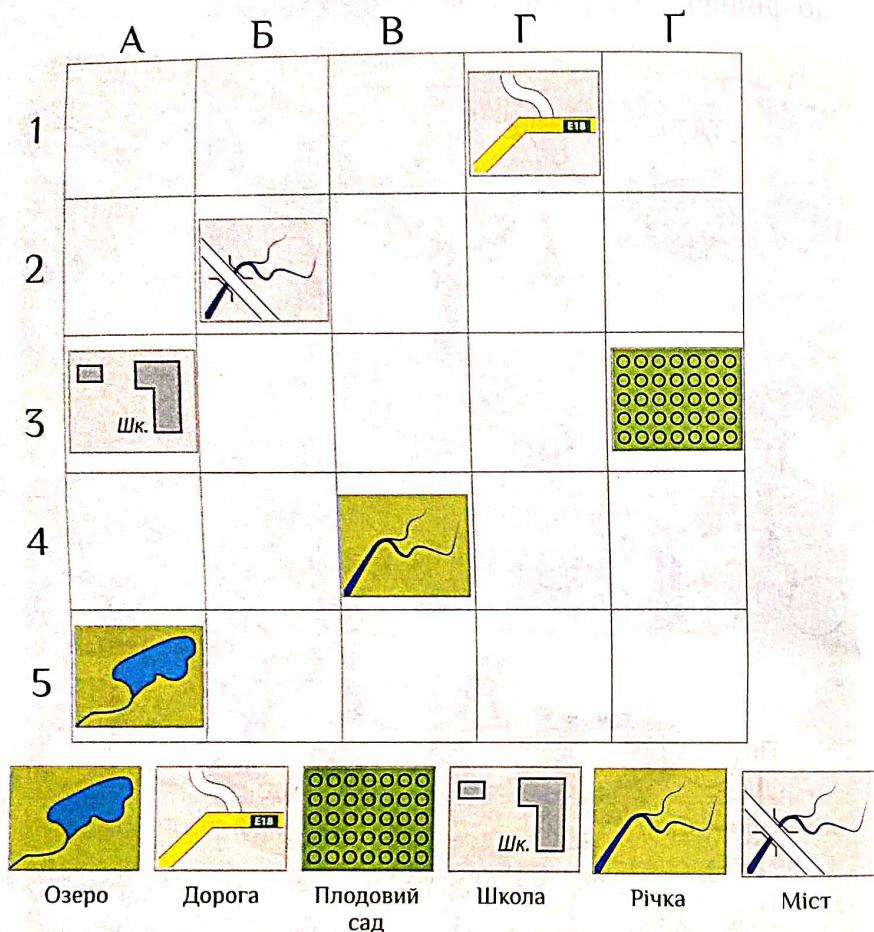
- Магазин розташований на _____ від зони для пікніка.
- Басейн розташований на _____ від дитячого майданчика.
- Дерева розташовані на _____ від басейна.
- Вихід 1 розташований на _____ від дитячого майданчика.
- Зона для пікніка розташована на _____ від футбольного поля.
- Футбольне поле розташоване на _____ від басейну.
- Вихід 2 розташований на _____ від дерев.

2. За допомогою підказок проклади шлях від старту до фінішу.

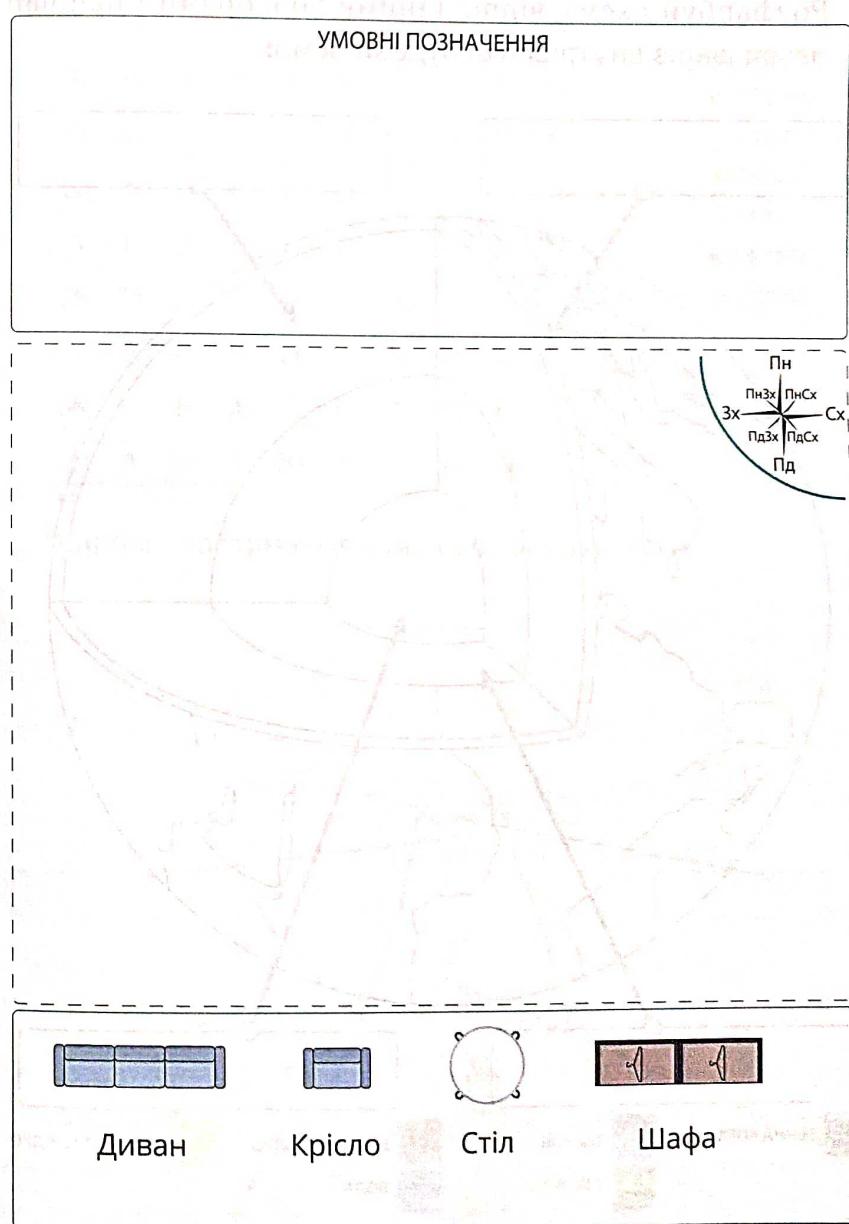
- 1) 4 точки на схід;
- 2) 1 точка на південь;
- 3) 2 точки на схід;
- 4) 1 точка на південь;
- 5) 4 точки на захід;
- 6) 1 точка на південь;
- 7) 2 точки на схід;
- 8) 1 точка на південь;
- 9) 4 точки на захід;
- 10) 1 точка на південь;
- 11) 6 точок на схід.

3. Запиши, у яких квадратах розміщені об'єкти.

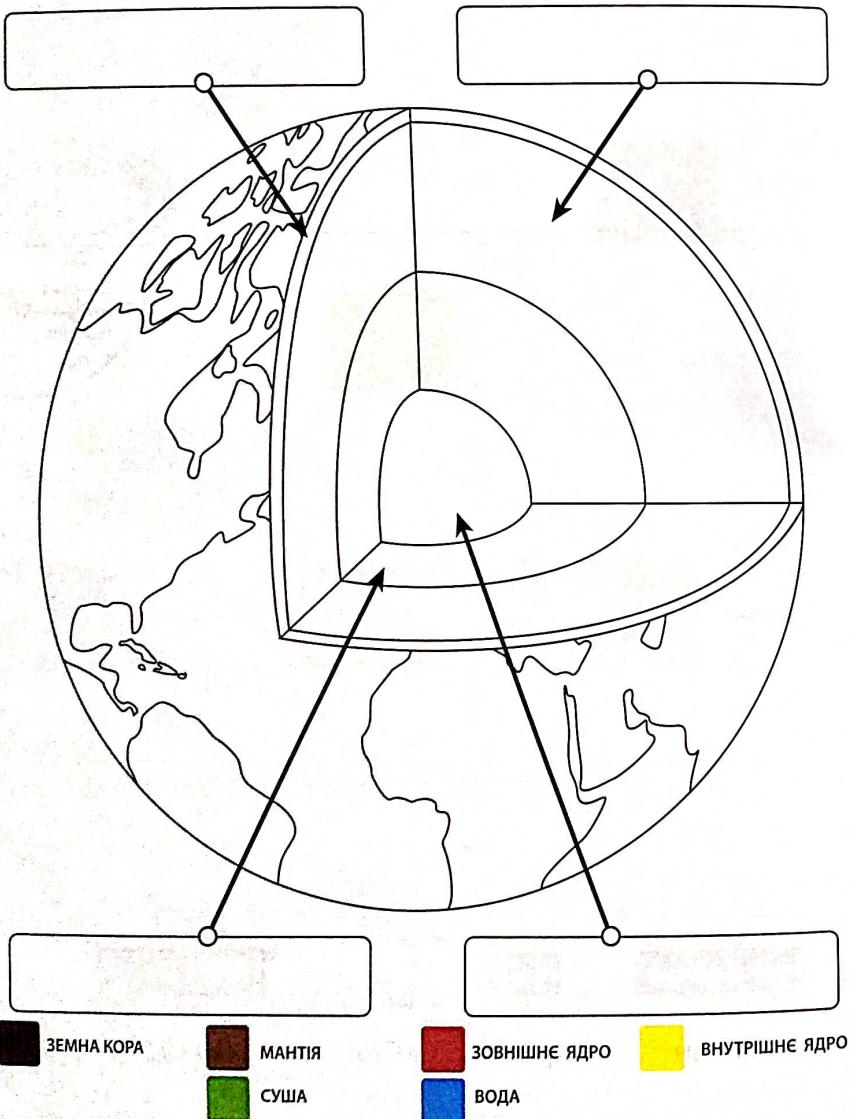
1. Річка розташована у квадраті В .
2. Школа розташована у квадраті .
3. Міст розташований у квадраті .
4. Плодовий сад розташований у квадраті .
5. Дорога розташована у квадраті .
6. Озеро розташоване у квадраті .

4. Створи власні умовні позначення і намалюй план своєї кімнати. Можна використовувати підказки внизу сторінки.

Земна кора

1. Розфарбуй схему відповідними кольорами і напиши назви шарів внутрішньої будови Землі.

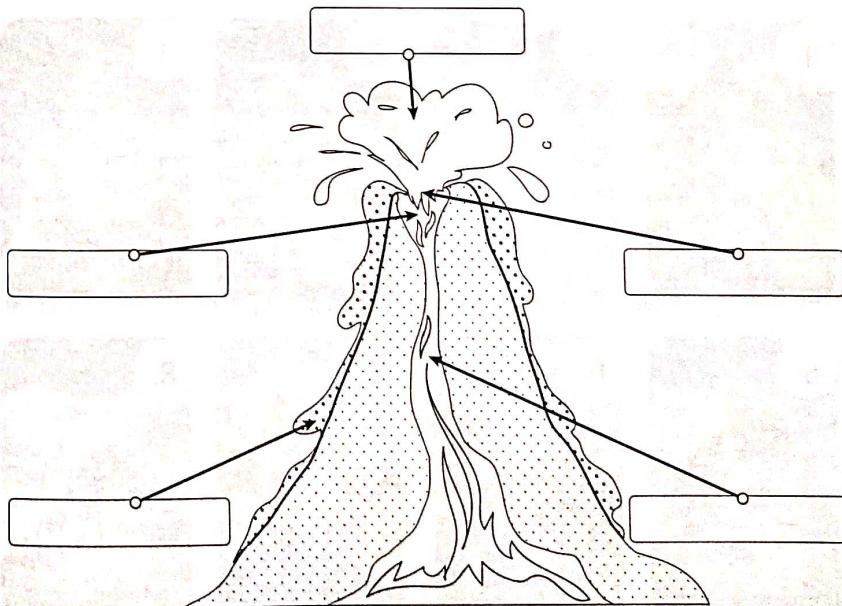
18

2. Обведи у таблиці слова.

З	Е	М	В	У	Л	К	А	Н	І
Л	Й	Ц	Т	Р	Т	Т	Ф	Ц	Л
К	Р	А	Т	Е	Р	Т	О	Е	Ж
Ф	М	А	С	К	А	Ь	П	Н	Е
Щ	А	Н	Е	П	О	П	І	Л	Р
А	Г	Р	Л	И	Р	К	Р	Т	Л
Ж	М	Л	А	Р	П	А	А	И	О
Я	А	С	В	И	Т	Ь	И	Е	І
Ж	Е	Б	А	Л	Е	Т	К	Е	С
І	А	Ю	І	Ш	А	Р	Б	Л	Т

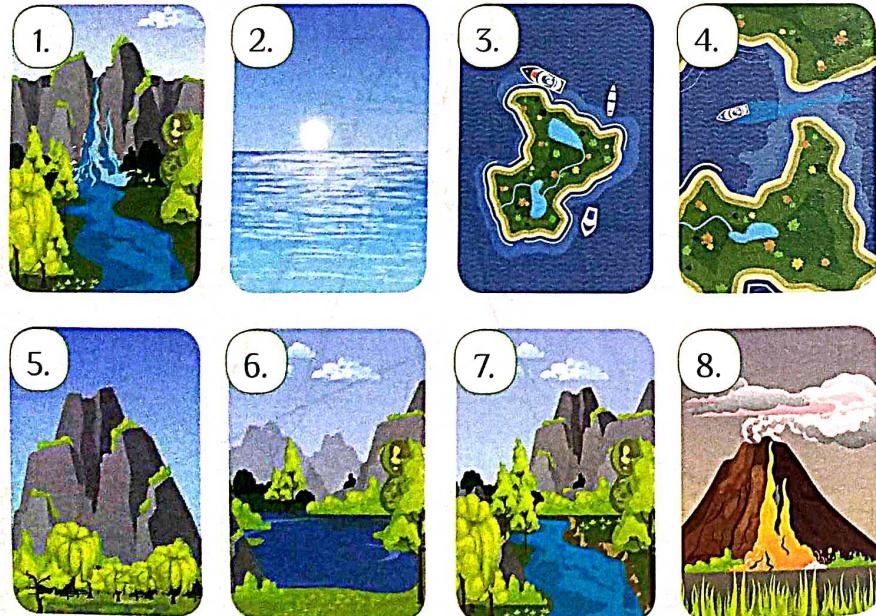
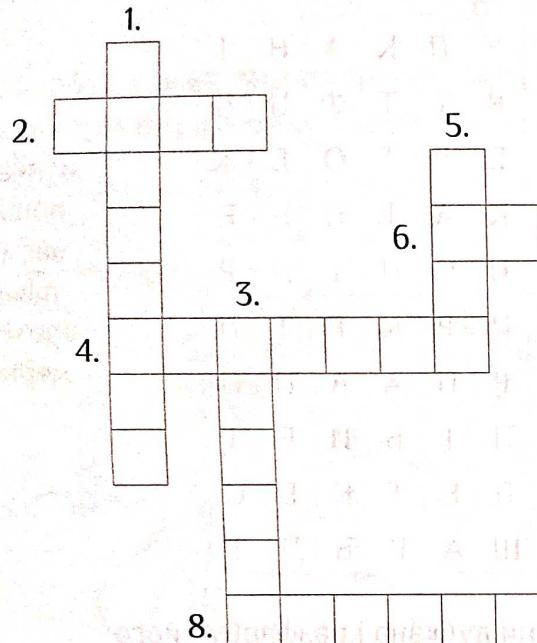
вулкан
попіл
магма
лава
кратер
жерло

3. Підпиши частини вулкана і розфарбуй його.

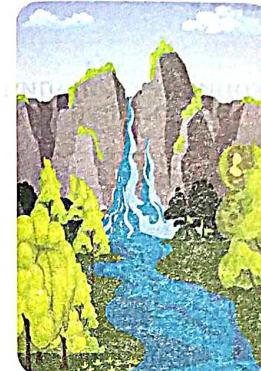

19

4. Розгадай кросворд.

5. Розглянь таблицю і виконай завдання.

Водоспад	Висота
Учан-Су	98 м
Анхель	979 м
Ніагарський	53 м
Вікторія	128 м
Тугела	947 м
Гаварні	422 м

- Запиши водоспади від найвищого до найнижчого.

- Яка різниця у метрах між найвищим і найнижчим водоспадом?

- На скільки метрів водоспад Учан-Су вищий за Ніагарський водоспад?

- На скільки метрів водоспад Гаварні нижчий за Тугелу?

- На скільки метрів водоспад Вікторія нижчий за Анхель?

Скарби землі

1. Розшифруй анаграми й запиши назви корисних копалин.

иГла ні

Памез запам'ятати

лялюВгі гірська порода

тБаълза запам'ятати

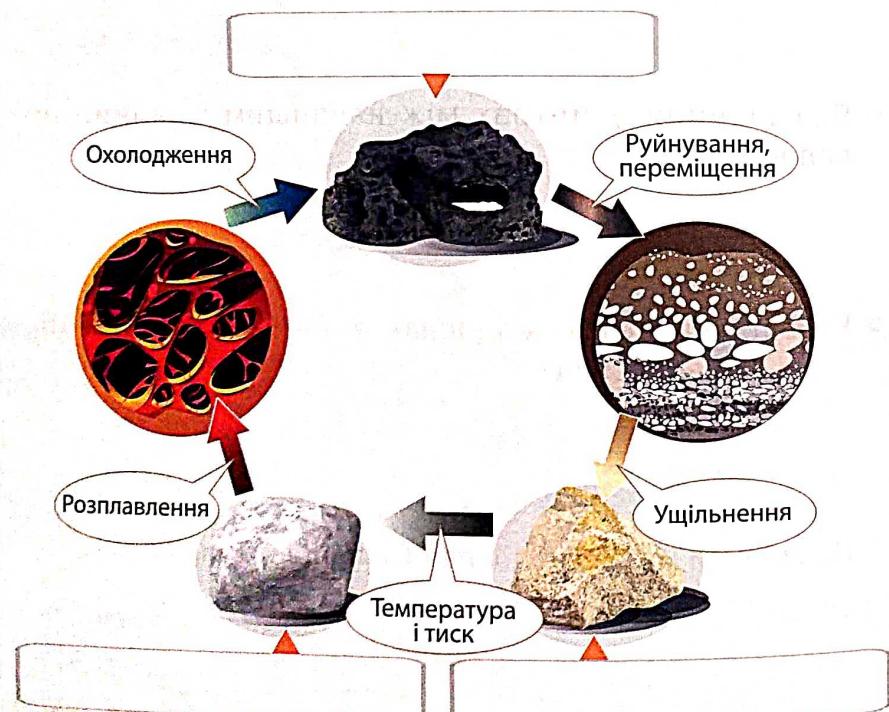
тГарін запам'ятати

рМамур запам'ятати

кавЯтн запам'ятати

Нфаат запам'ятати

2. Підпиши назви типів гірських порід за походженням.

осадові породи, магматичні породи,
метаморфічні породи

3. Розглянь таблицю і дай відповіді на запитання.

Назва гірської породи	Шкала міцності
Діамант	10
Корунд	9
Топаз	8
Кварц	7
Ортоклаз	6
Апатит	5
Флюорит	4
Кальцит	3
Гіпс	2
Тальк	1

- Яка гірська порода найміцніша?
Найм'якіша?

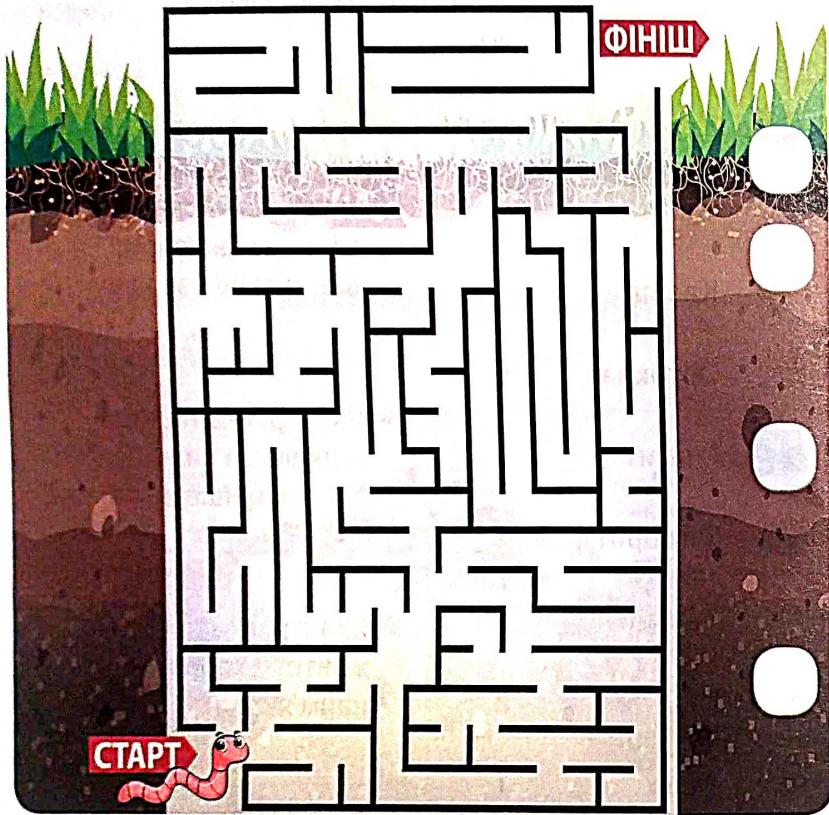
- Яка гірська порода міцніша за кварц, але м'якіша за корунд?

- Яка гірська порода м'якіша за кальцит, але твердіша за тальк?

- Яка гірська порода жовтого кольору найм'якіша?

- Яка гірська порода фіолетового кольору найміцніша?

4. Проклади маршрут, яким дощовий черв'як може вибратися на поверхню. Пронумеруй шари ґрунту: 1 — перехідний горизонт; 2 — материнська порода; 3 — дернина; 4 — гумусний горизонт.

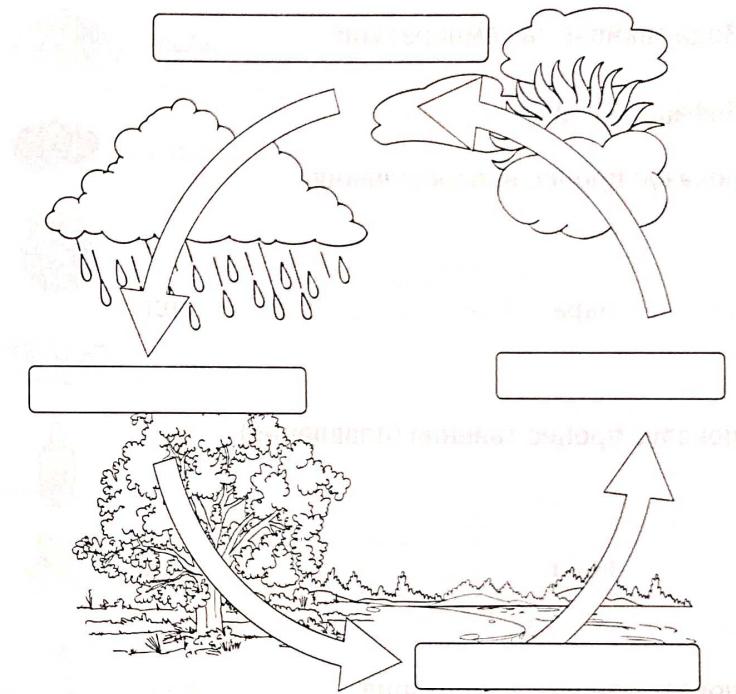

5. Познач ✓, які твердження істинні, а які — хибні.

Твердження	Істинне	Хибне
Яри — це водні об'єкти.		
Схили ярів не потрібно укріплювати.		
Чорнозем — це найродючіший ґрунт.		
Ерозія — це руйнування ґрунтів під впливом природних явищ.		

Досліджуємо воду

1. Заповни схему колообігу води і розфарбуй її.

просочування, випаровування, переміщення, опади

2. Установи відповідність між назвою небезпечноого природного явища та його зображенням.

повінь

сель

цунамі

лавина

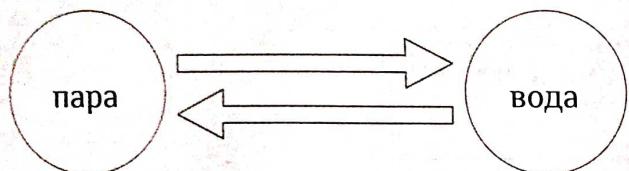

3. Продовж речення.

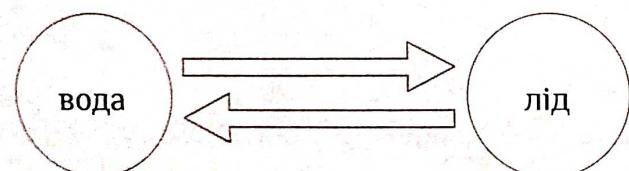
- Вода замерзає за температури нижче ніж _____.
- Лід тане (плавиться) за температури вище ніж _____.
- Вода закипає за температури _____.

4. Зафарбуй стрілочку, яка:

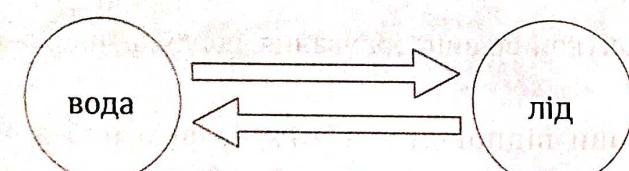
- показує процес випаровування

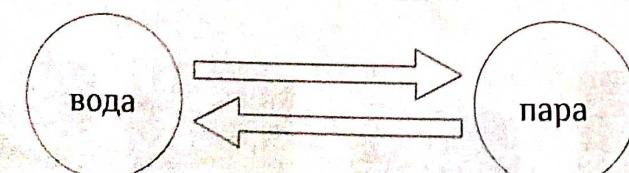
- показує процес танення (плавлення)

- показує процес замерзання

- показує процес конденсації

5. Досліди і познач ✓, які речовини розчиняються (Р) у воді, які не розчиняються (НР), а які розчиняються частково (РЧ).

Речовина	Р	НР	РЧ
пісок	✓	✗	✗
кава	✓	✗	✗
варення	✓	✗	✗
крохмаль	✓	✗	✗
олія	✓	✗	✗
крейда	✓	✗	✗
сіль	✓	✗	✗
сода	✓	✗	✗
какао	✓	✗	✗
мед	✓	✗	✗
графіт	✓	✗	✗

Атмосфера

1. Познач , яке з тверджень стосується погоди, а яке — клімату.

Твердження	Погода	Клімат
У Рівному вранці була температура повітря 2 °С.		
На екваторі завжди тепло.		
У Тернополі ввечері очікується мороз.		
У Єгипті спекотне літо й тепла безсніжна зима.		

2. Розглянь таблицю й запиши внизу відповідні міста.

Лондон		Віденський	19 °C	Баку		Сантьяго	
Київ		Львів		Париж		Богота	

— хмарно.

— дощ.

— ясно.

— вітряно.

— +19 °C.

— сніг.

— гроза.

— хмарно з проясненнями.

3. Обведи слова, що описують вітер.

поривчастий

сильний

шерстяний

шквальний

пухнастий

теплий

холодний

легкий

рідкий

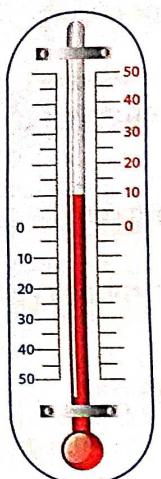
4. Розглянь графік середньомісячної денної температури у місті Афіни — столиці Греції.

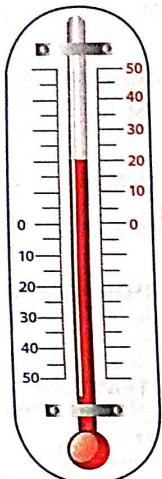
Запиши відповіді на запитання.

- Яка найвища середньомісячна температура в Афінах?
- Яка найнижча середньомісячна температура в Афінах?
- У які місяці середньомісячна температура є однаковою?
- Яка середньомісячна температура в Афінах у серпні?

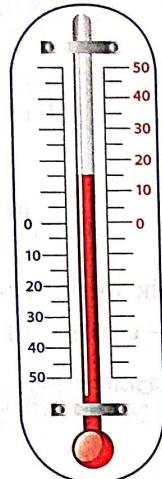
5. Запиши температуру, яку показують термометри.

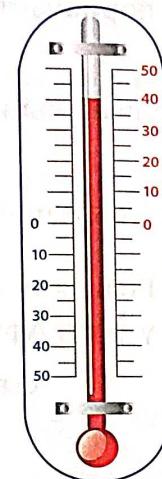
+ 10 °C

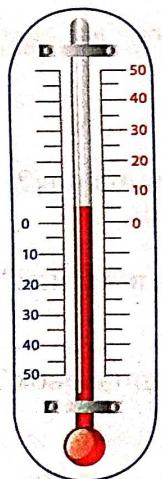
+ 20 °C

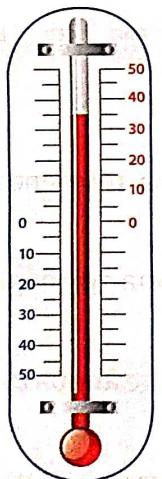
+ 15 °C

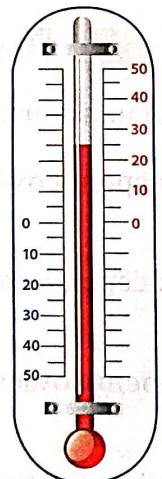
+ 30 °C

+ 0 °C

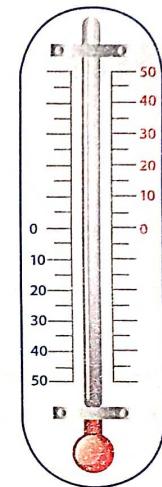

+ 10 °C

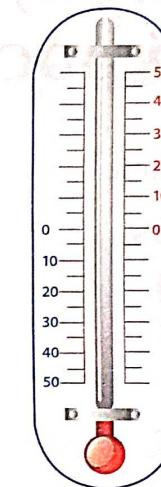

+ 25 °C

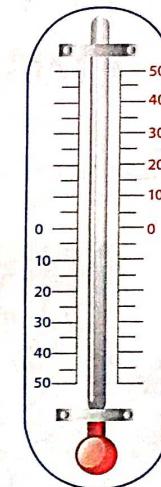
6. Познач на термометрах задану температуру.

+10 °C

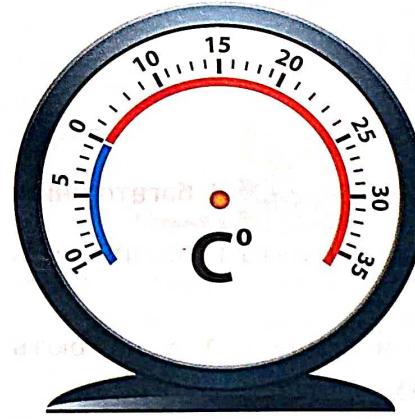

+15 °C

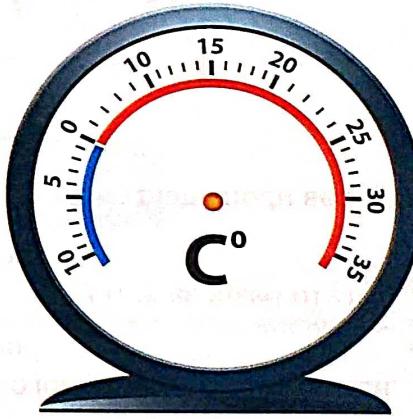

+25 °C

7. Намалюй на термометрах стрілку, яка показує задану температуру.

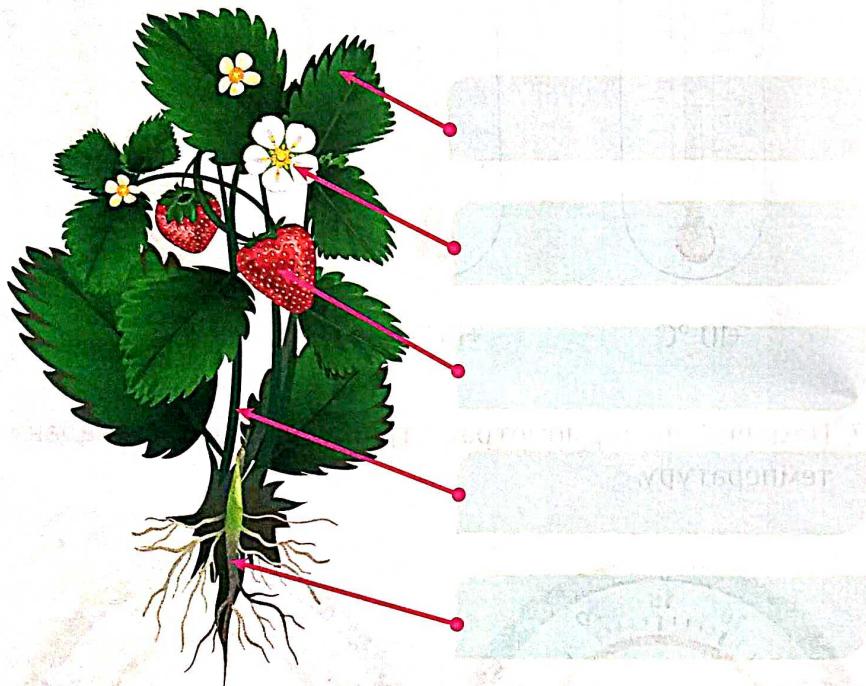
+18 °C

+32 °C

Досліджуємо гриби і рослини

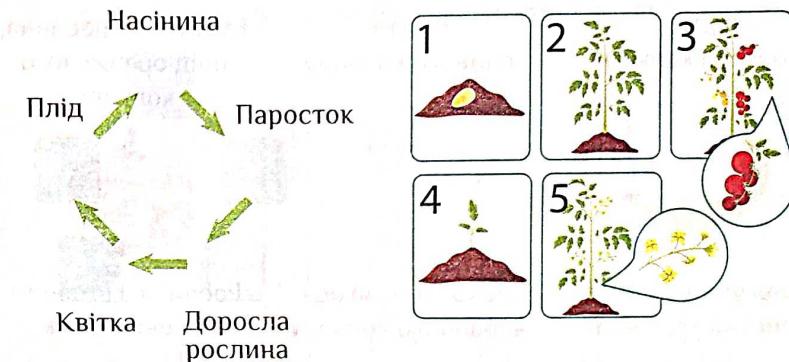
1. Підпиши частини рослини.

2. Встав пропущені слова (однорічні, дворічні, багаторічні).

- _____ рослини квітнуть і плодоносять багато разів за життя.
- _____ рослини живуть і утворюють насіння протягом одного року.
- _____ рослини дають насіння на другий рік.

3. Пронумеруй згідно з малюнком етапи циклу життя томата.

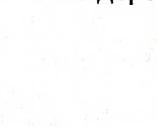
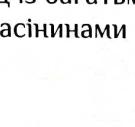
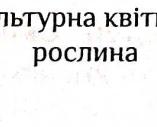
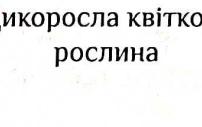
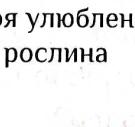

4. Заповни схему фотосинтезу (світло, кисень, вуглециклій газ, вода, глукоза).

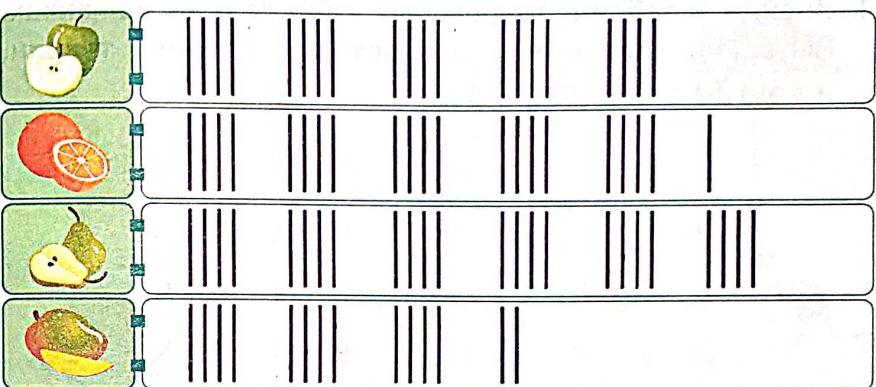
5. Одне дерево забезпечує киснем 4 людей. Скільки потрібно посадити дерев, щоб забезпечити киснем 800 людей?

6. Намалюй у пустих клітинках відповідні малюнки.

Фрукт жовтого кольору 	Фрукт синього кольору 	Культурна рослина, плід оранжевого кольору
Культурне широколистяне дерево 	Дикоросла ягода червоного кольору 	Рослина з єстівним коренеплодом
Рослина з єстівним суцвіттям 	Рослина із єстівним насінням 	Фрукт із однією насініною
Хвойне дерево 	Рослина з єстівним листям 	Плід із багатьма насінинами
Культурна квіткова рослина 	Дикоросла квіткова рослина 	Моя улюблена рослина

7. Для приготування салату було використано фрукти.

За допомогою малюнка дай відповіді на запитання.

- Скільки груш і манго було використано?

- Скільки апельсинів пішло на приготування?

- Скільки разом усіх фруктів було в салаті?

- Манго коштує 20 грн за штуку. Скільки коштували всі куплені манго?

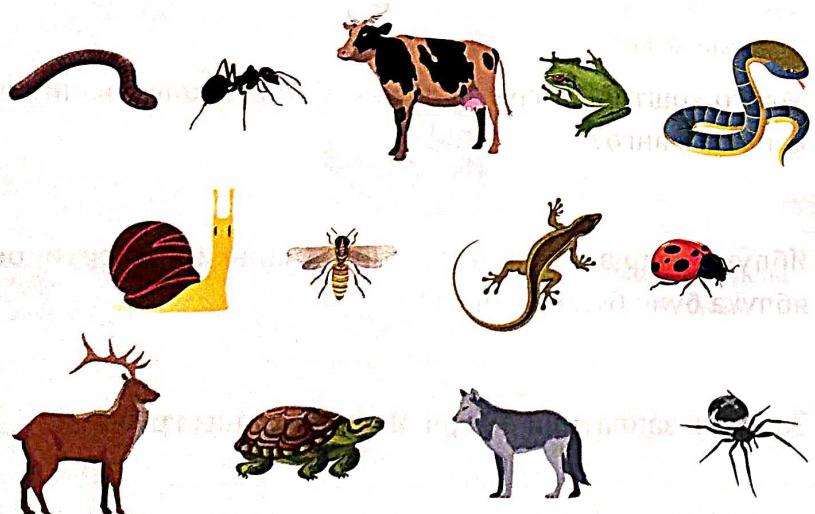
- Яблука розрізали на 4 частини. Скільки четвертинок яблука було в салаті?

- За груші заплатили 48 грн. Яка ціна однієї груші?

Досліджуємо тварин

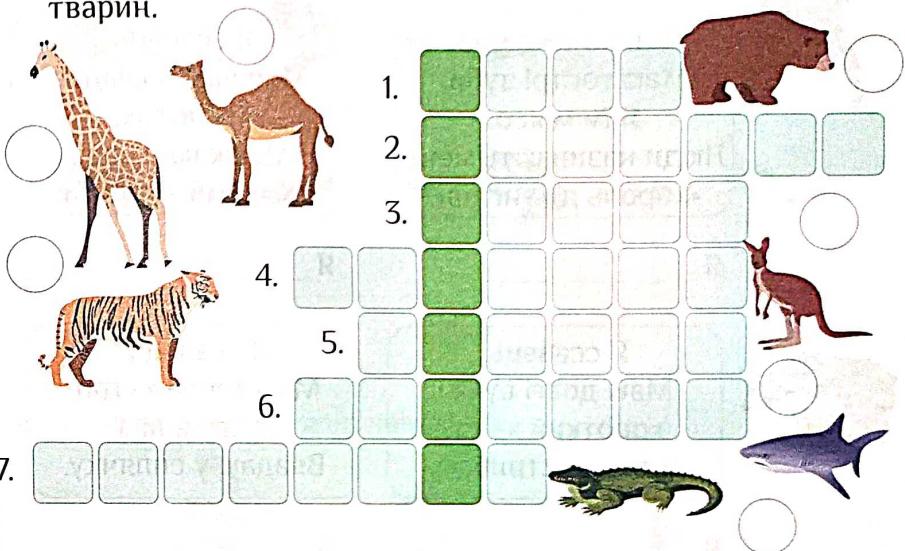
1. Знайди у таблиці тварин, які зображені на малюнках. Зафарбуй зеленим кольором хребетних тварин, а жовтим — безхребетних.

Й	В	Ц	У	К	О	Л	Е	Н	Ь
Р	О	Ч	Е	Р	Е	П	А	Х	А
Г	В	Е	С	О	Н	Е	Ч	К	О
О	К	Р	Т	Р	А	В	Л	И	К
П	Г	В'	И	Я	Ж	А	Б	А	Т
А	К	Я	Щ	I	Р	К	А	Ш	О
В	Й	К	О	Р	О	В	А	З	С
У	Н	М	У	Р	А	Х	А	Е	А
К	Г	Ш	Щ	З	М	І	Я	О	Д

2. Розгадай кросворд і прочитай слово у виділеному стовпчику.

3. Познач Р — рослиноїдних, Х — хижих, В — всеїдних тварин.

1. Я велика смугаста кішка, можу лазити по деревах і їм м'ясо. Живу в Азії.

2. Я живу в лісі. Маю коричневе хутро та впадаю у сплячку. Їм рослинну і тваринну їжу.

3. Я велика риба з гострими зубами і трикутним плавником на спині. Поляю на морських мешканців.

4. Я маю один або два горби на спині. Харчуєсь пустельними рослинами, можу довго обходитися без води та їжі.

5. Я висока тварина з темними плямами на тілі. Маю довгі ноги і шию. Харчуєсь листям дерев.

6. Я маю довгий жорсткий хвіст, короткі передні та міцні задні кінцівки. Ношу дитинча в сумці на животі. Харчуєсь рослинами.

7. Я маю довгий хвіст і гострі зуби. Живу у воді й на суші. Поляю на рибу, птахів, ссавців.

4. Розпізнай тварин за описами.

Я дика тварина.
Маю гострі зуби.
Я їм м'ясо.
Люди називають мене
«король джунглів».

Я _____

Я ссавець.
Моя шкіра гладка
на дотик.
Мешкаю у воді.
Живемо зграями.

Я _____

Я ссавець.
Маю довгі вуха і
короткий хвіст.
Швидко стрибаю.

Я _____

Я комаха.
Умію літати.
Маю шість лап.
Збираю мед.

Я _____

Я земноводна.
Маю зелений колір.
Харчуєся комахами.
Можу стрибати.

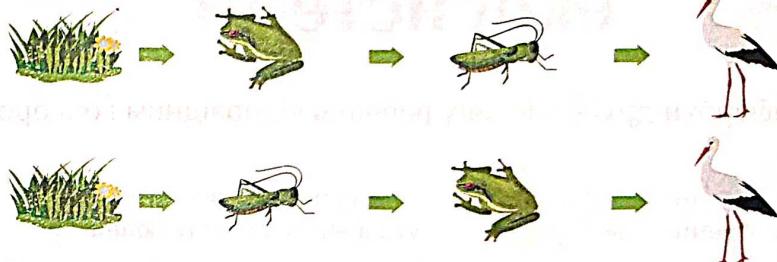
Я _____

Я ссавець.
Умію літати.
Сплю вдень.
Маю чорний колір.

Я _____

5. Обведи правильний ланцюг живлення. Поясни свою думку.

6. Запиши ланцюги живлення.

Кіт

Миша

Кукурудза

Колорадський жук

Картопля

Земляна жаба

7. Запиши ланцюг живлення, в якому є гусінь.

Досліджуємо екосистеми

1. Зафарбуй другу частину речення відповідним кольором.

Штучні
екосистеми — це

екосистеми, які були
утворені без участі людей.

Напівприродні
екосистеми — це

екосистеми, які створені людьми і
не можуть існувати без їхнього догляду.

Природні
екосистеми — це

екосистеми, які створені людьми,
але можуть існувати без догляду.

2. Познач П — природні екосистеми, Н — напівприродні,
Ш — штучні екосистеми.

Парк

Акваріум

Зоопарк

Канал

Озеро

Пустеля

Болото

Степ

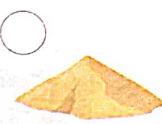

Теплиця

3. Познач ✓ об'єкти, що належать до неживої природи.

Каміння

Пісок

Дерево

Сонце

Лисиця

Повітря

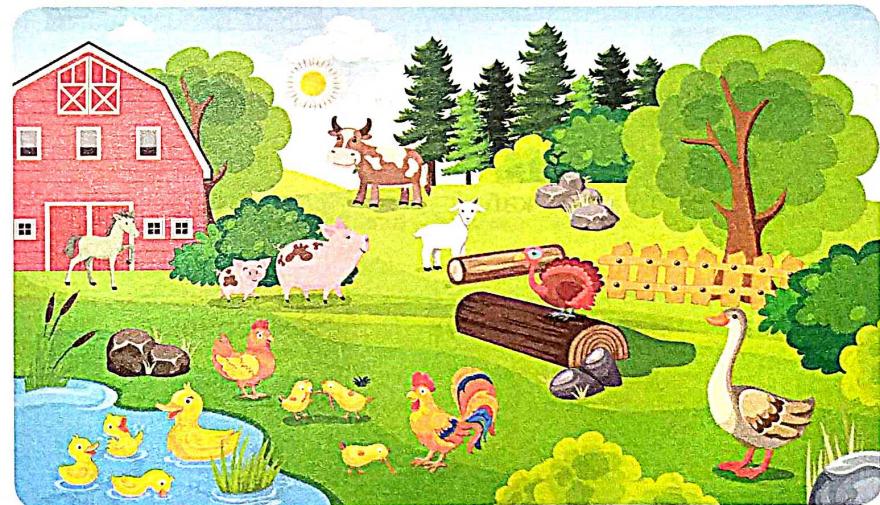

Білка

Вода

4. Запиши у таблицю по три об'єкти, що належать до живої і неживої природи.

Об'єкти живої природи	Об'єкти неживої природи

5. Установи відповідність опису й зображення екосистеми.

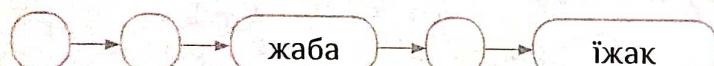
Тепла солона вода,
багато морських тварин,
утворена кораловими полі-
пами.

Скляна ємність, тепла вода,
водні організми, потребує
постійного догляду.

6. Встав пропущені ланки в ланцюг живлення.

7. Запиши ланцюг живлення.

дятел гусінь куниця листя дерев

8. Домалюй у порожніх клітинках елементи лісової
екосистеми.

 Живе у мурашинку	 Забезпечує екосистему світлом і теплом	 Тварина, яка має 4 лапи і живе в дуплі	 Плоди дуба
 Біла квітка з жовтою серединкою	 Тварина, яка дзижчить	 Листок клена	 Комаха з гарними крилами
 Тварина з рогами	 Комаха, яка літає	 Хижі тварина	 Дерево з голками
 Травоїдна тварина	 Дерево з білою корою	 Первоцвіт	 Дощовий черв'як

Бережемо довкілля

1. Розглянь малюнок і познач які твердження істинні, а які — хибні.

Твердження	Істинне	Хибне
Шкірка від бананів розкладається довше, ніж газета.		
Поліетиленова плівка розкладається довше, ніж недопалок цигарки.		
Одноразовий підгузок розкладається у 5 разів довше, ніж пластикова пляшка.		
Бляшанка розкладається у 20 разів довше, ніж пакет з-під соку.		

2. Допоможи дітям відсортувати сміття. Зафарбуй кружечки кольором відповідного контейнера.

3. Розпитай однокласників і заповни форму.

Запиши імена однокласників, які:

мають ланч-бокс
для обіду

посадили хоч одне
дерево

збирали сміття
на природі

користуються
екосумками

економлять воду

вимикають зайве
світло

мають багаторазову
пляшку для води

сортують сміття

мають у дома енер-
гозбережні лампи

часто ходять пішки

здають макулатуру

вимикають на ніч
комп'ютер

4. Напиши, що ти робиш для збереження довкілля.

Розфарбуй малюнок.

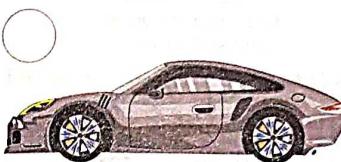
Історія техніки

1. Розподіли і запиши у таблицю предмети, якими користувалися давно, а якими — сьогодні.

Давно	Сьогодні

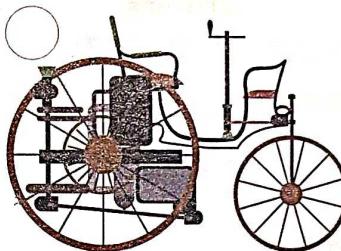
2. Пронумеруй автомобілі від найдавнішого до найсучаснішого.

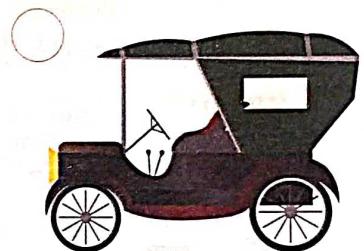
Перший автомобіль
Карла Бенца
(16 км/год)

Автомобіль
Генрі Форда
(32 км/год)

Автомобіль Toyota Mirai
на водневому пальному
(175 км/год)

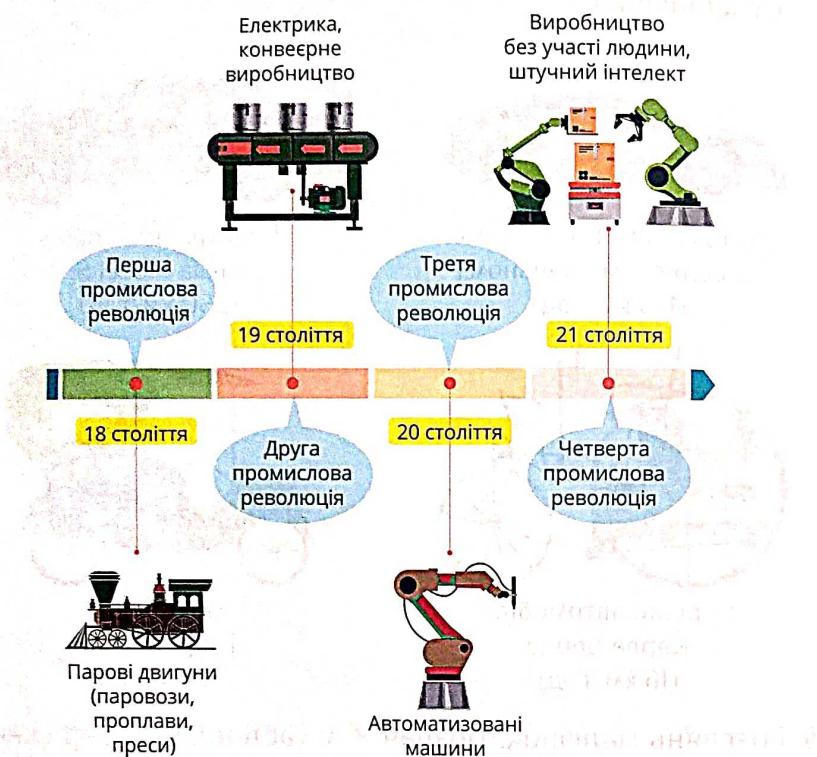

Електроавтомобіль
Tesla Model S
(250 км/год)

3. Розглянь малюнок. Познач у таблиці, які твердження істинні, а які — хибні.

Твердження	Істинне	Хибне
Швидкість електроавтомобіля Tesla Model S на 75 км/год більша, ніж у автомобіля Toyota Mirai.	☒	☐
Швидкість автомобіля Генрі Форда на 90 км/год менша, ніж в автомобіля Toyota Mirai.	☒	☐
Автомобіль Генрі Форда долає ту саму відстань удвічі швидше, ніж автомобіль Карла Бенца.	☒	☐

4. Розглянь малюнок.

Що було раніше (розфарбуй правильний варіант):

автоматизовані машини

чи

парові двигуни

конвеєрне виробництво

чи

штучний інтелект

парові двигуни

чи

конвеєрне виробництво

автоматизовані машини

чи

штучний інтелект

Безпека в побуті

1. Познач дії, які допомагають економити воду й електрику.

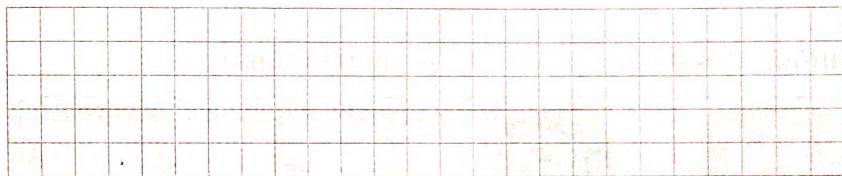
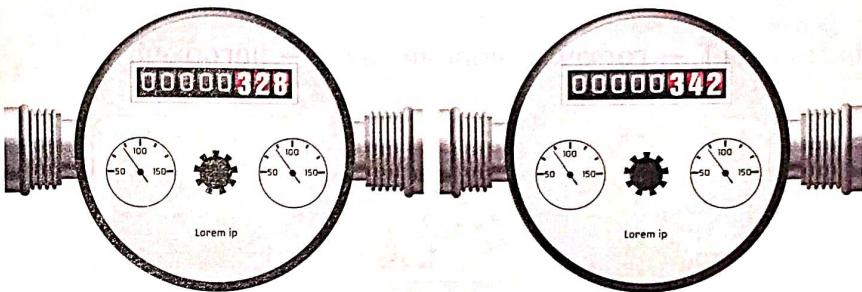
- Використовувати склянку з водою під час чищення зубів.
- Приймати душ, а не ванну.
- Для миття посуду набирати воду в раковину.
- Залишати увімкнене світло, коли ідеш із дому.
- Вимикати воду, коли намилюєшся в душі.
- Вимикати холодильник, коли ідеш із дому.
- Вмикати одночасно всі світильники.
- Замінити звичайні лампочки на енергозбережні.
- Не залишати воду чи відкритий кран без нагляду.
- Повністю вимикати телевізор, комп'ютер.
- Вимикати зайве світло.
- У разі виявлення протікання крану або труб звернутися до дорослих.

2. Запропонуй свої способи економії води та електрики.

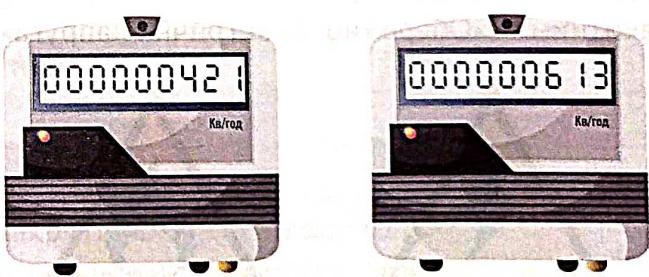
3. Заповни таблицю.

Під'єднання до	електромережі	водогону

4. Олег сфотографував лічильник води на початку і наприкінці липня. Обчисли, скільки кубічних метрів води витратила родина Олега за липень. Скільки вони мають заплатити, якщо 1 м³ коштує 13 гривень?

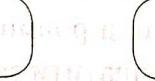
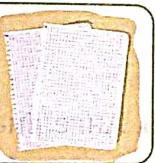
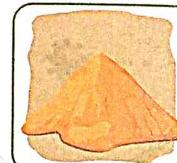

5. Ангеліна сфотографувала лічильник електроенергії на початку і наприкінці травня. Обчисли, скільки кіловатт електроенергії витратила родина Ангеліни за травень. Скільки вони мають заплатити за електроенергію, якщо 1 кіловат коштує 2 гривні?

Електрика і пожежна безпека

1. Познач Г — горючі речовини та НГ — негорючі.

2. Обведи жовтим кольором знак «Вогненебезпечно», а блакитним — «Обережно! Електрична напруга».

3. Напиши, де можна побачити знак «Вогненебезпечно».

4. Розглянь малюнок. Проаналізуї твердження і познач ✓, істинні вони чи хибні. Доведи свою думку.

Твердження	Істинне	Хибне
Для горіння достатньо двох умов із трьох.		
Пояснення:		
Якщо прибрати одну із трьох умов горіння, то вогонь згасне.		
Пояснення:		
Якщо накрити вогонь цупкою тканиною, то зникне кисень і вогонь згасне.		
Пояснення:		

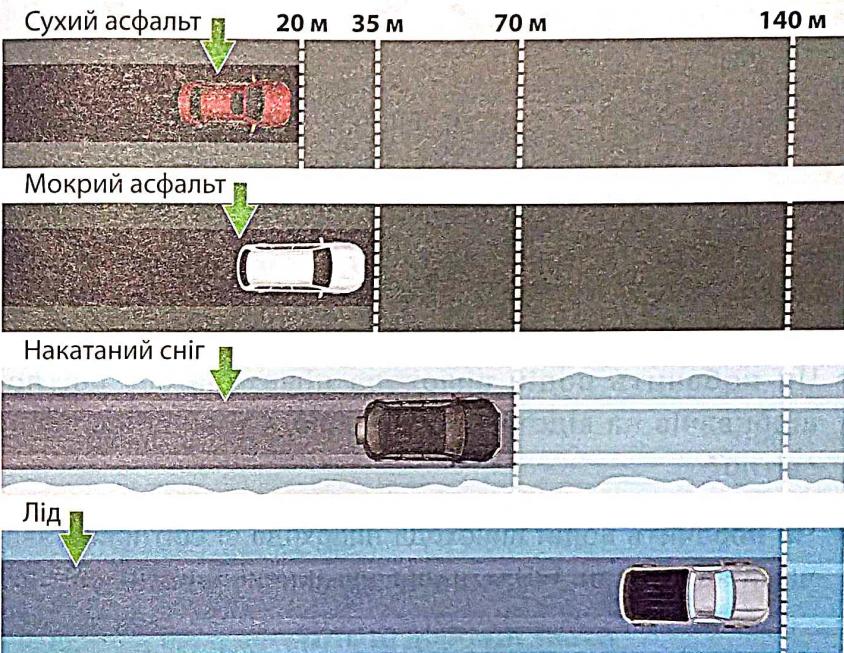
5. Напиши, як ти розумієш прислів'я: «Від вогню багато користі і багато шкоди».

6. У квартирі Світлани електрик проклав 34 м електричного кабелю, а у квартирі Святослава — на 43 м більше. Скільки метрів кабелю проклав електрик у квартирі Святослава? Скільки всього метрів кабелю він проклав?

7. У будинку Миколи електрик проклав 458 м електричного кабелю, а в будинку Марини — на 124 м менше. Скільки метрів кабелю проклав електрик у будинку Марини? Скільки всього метрів кабелю він проклав?

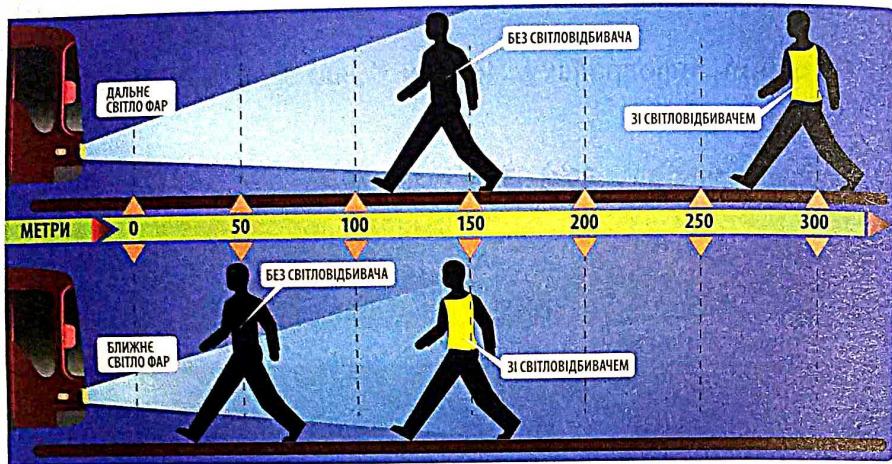
Безпека на дорогах

1. Розглянь інфографіку. Познач , які твердження істинні, а які — хибні.

Твердження	Істинне	Хибне
Найкоротший гальмівний шлях на сухому асфальті.	☒	☐
Найдовший гальмівний шлях на накатаному снігу.	☐	☒
На льоду гальмівний шлях довший, ніж на мокрому асфальті.	☐	☒
На мокрому асфальті гальмівний шлях довший, ніж на накатаному снігу.	☒	☐

2. Розглянь інфографіку і дай відповіді на запитання.

- Чи побачить водій пішохода пішохода без світловідбивачів на відстані 75 м, якщо увімкнене близьке світло?

- Чи побачить водій пішохода пішохода зі світловідбивачами на відстані 140 м, якщо увімкнене близьке світло?

- Чи побачить водій пішохода пішохода без світловідбивачів на відстані 170 м, якщо увімкнене дальнє світло?

- Чи побачить водій пішохода зі світловідбивачами на відстані 290 м, якщо увімкнене дальнє світло?

- Водій побачив пішохода без світловідбивачів на відстані 100 метрів. Яке світло фар увімкнене?

3. Встав пропущені слова (наказові, заборонні, по-переджуvalьні, інформаційно-вказівні).

- — знаки — попереджають про те, що розташоване попереду.
- — знаки — забороняють певні дії, наприклад рух на велосипедах.
- — знаки — інформують, наприклад позначають зупинки громадського транспорту.
- — знаки — дозволяють рухатися лише тим учасникам дорожнього руху, що вказані на них.

4. Напиши, що означають ці дорожні знаки.

Техніка для активного відпочинку

1. За допомогою малюнків знайди у таблиці засоби для активного дозвілля. Розфарбуй у таблиці жовтим кольором електричні засоби, а зеленим — не електричні.

М	М	О	Н	О	К	О	Л	Е	С	О	В
С	Г	І	Р	О	Б	О	Р	Д	Т	А	Е
Е	О	Н	О	К	О	В	Е	С	О	Р	Л
Г	С	А	М	О	К	А	Т	З	І	О	О
В	Р	А	З	Е	Т	А	А	Р	Д	Л	С
Е	С	К	Е	Й	Т	Б	О	Р	Д	И	И
Й	А	А	Р	О	С	О	Р	А	Т	К	П
О	Р	О	Б	Е	Р	Д	Л	А	М	И	Е
Р	А	С	К	О	Г	С	А	М	О	П	Д

2. Зафарбуй характеристку, яка є спільною для всіх об'єктів.

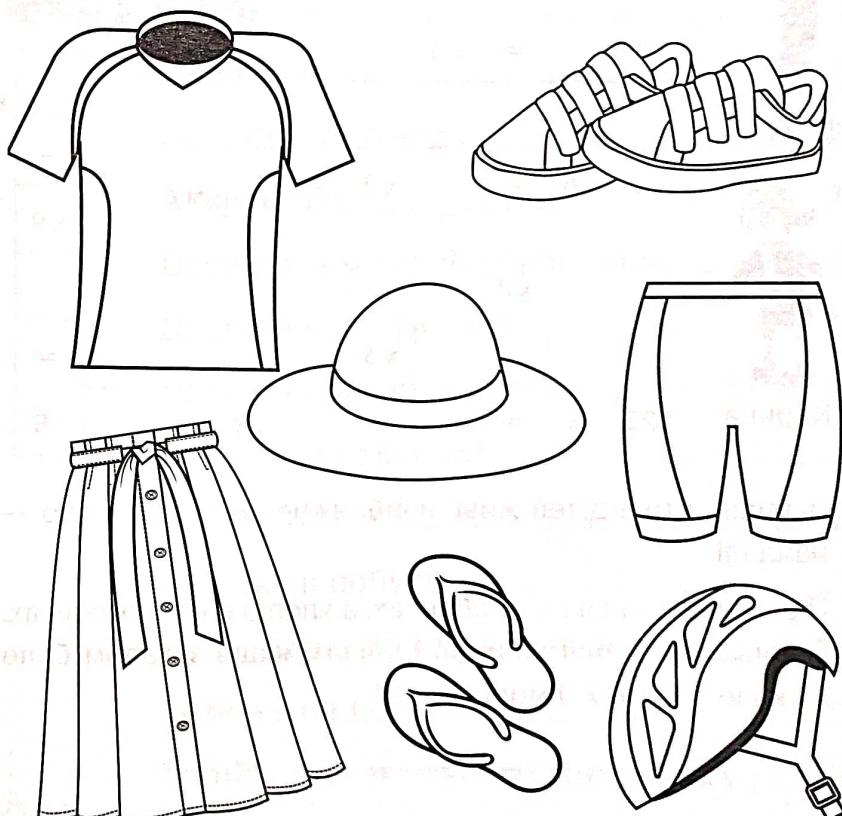

кермо

сидіння

два колеса

3. Розфарбуй те, що підходить для велосипедної прогулянки.

4. Діти вирушили в парк. Розв'яжи приклади, і ти дізнаєшся, хто яку відстань подолав.

24	=	$\times 7$	=	$: 4$	=	
: 2	$\times 8$				$\times 6$	
=					=	

Настя

120	: 5	=	$\times 2$	=	

Олег

: 4	=	$\times 3$				
=						

$\times 2$	=					
		$\times 3$				

325	: 5	=		$: 2$	=			$: 5$

5. Запиши, хто з дітей живе найближче до парку, а хто — найдалі.

6. Дівчата каталися на гіробордах, а хлопці на моноколесах. Скільки каталося хлопців і дівчат, якщо загалом було 23 колеса і з них 9 моноколес?

ЗМІСТ

Про мене.....	3
Ми — дослідники.....	4
Досліджуємо космос	7
Планета Земля.....	11
План і карта.....	14
Земна кора.....	18
Скарби землі	22
Досліджуємо воду	25
Атмосфера	28
Досліджуємо гриби і рослини	32
Досліджуємо тварин	36
Досліджуємо екосистеми.....	40
Бережемо довкілля	44
Історія техніки	48
Безпека в побуті.....	51
Електрика і пожежна безпека.....	54
Безпека на дорогах	57
Техніка для активного відпочинку	60

Навчальне видання

Воронцова Тетяна Володимирівна
Пономаренко Володимир Степанович
Хомич Олена Леонідівна
Лаврентьєва Ірина Вікторівна
Андрук Наталія Володимирівна

Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ

Зошит-практикум для 3 класу
закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах)

ЧАСТИНА 2

Літературне редактування Л. Воронович
Художнє оформлення О. Курило
Коректор І. Шатунова

Формат 70×100/16. Гарнітура Philosofer. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 5,19. Обл.-вид. арк. 5,18.